

Ministry of Interior
Republic of Cyprus

BUUGA HAGAHA DHIBANAYAASHA LAGU XAD GUDBAY IYO KA GANACSIGA BINI'AADAMKA

Buugan hagaha ah waxa uu ku yimid wada
shaqeyn **Koox Wada Shaqeyn Ka Kooban**
Qeybo Badan oo Ladagaalamaya Ka
Ganacsiga Bini'aadamka Hoos Tagtana
Wasaarada Arrimaha Gudaha

Ministry of Interior
Republic of Cyprus

BUUGA HAGAHA DHIBANAYAASHA LAGU XAD GUDBAY IYO **KA** **GANACSIGA BINI'AADAMKA**

Buugan hagaha ah waxa uu ku yimid wada shaqeyn
Koox Wada Shaqeyn Ka Kooban Qeybo Badan
oo Ladagaalamaya Ka Ganacsiga Bini'aadamka
Hoos Tagtana Wasaarada Arrimaha Gudaha

XOGTA KU JIRTO

HORUDHAC

Waa maxay ka ganacsiga bini'aadamka?	6
Sidee ku ogaan kartaa calamaadaha suurta galka ka ganacsiga bini'aadamka?	6

QEYBTA I

DABA GALKA IYO KA WARBIKINTA HABRAACA	8
Ku wareejinta ugu horeyso ee Adeega Daryeelka Bulshada iyo Warbixinta ku saabsan xaquuqdaada	8
U wareejinta Xafiiska Booliska La Dagaalanka Ka Ganacsiga Bini'aadamka ee habraaca garashada	9
Waqtiga Milicsiga	10
Waa maxay waqtiga milicsiga?	11
Qiimeynta habraaca	12
U Wareejinta Guriyenta	12
Guriyenta Gobolka ee Dadka la Dulmiye ee Xad Gudubka Galmada	13
Qiimeynta maskaxeed iyo taagerada	14
Qiimeynta natijada	14
Xaquuqda dhibanaha suurta galka ah iyo midka la gartay	15
Xaquuqda dheeriga ee dhibanaaya la garte	15

QEYBTA II

GARASHADA HABRAACA	17
DACWADA DAMBIILE	18
Qorshaha Difaaca Marqaatiga	18
Dhageysiga Dacwada Maxkamada	19
Dhameystirka Dacwada Danbiile	19
WAXYAABAHU MUHIIMKA AH	20
A. Fasaxa Degnaansho	20
B. Shaqaaleysiinta / Tobabarka Xirfadle	20
C. Taageerada Maaliyad	21
D. Qasaaraha – Kaalmada Sharci	21

E. Codsiga magan galyada caalamiga / Xaaladaha isgarab socda ee codsiga magan galyada iyo dhibanaha ka ganacsiga bini'aadamka	21
--	----

QEYBTA III

SHARAXAADA DOORKA HAYADAHA AAN DOWLIGA AHEYN (NGOs)	22
---	----

QEYBTA IV

GOOBAHA XIRIIR	23
----------------------	----

A. Ku lug lahaanshaha Adeega Gobolka (oo ay ku jirto dowlada deegaanka)	23
B. Hayada aan dowliga aheyn	24
C. Safaaradaha shisheye & Mataaladaha jooga Cyprus	27

SU'AALLO - JAWAABO	28
--------------------------	----

HORUDHAC

WAA MAXAY KA GANACSIGA BINI'AADAMKA?

Ka ganacsiga bini'aadamku waa dambi uu galo shaqsi ama koox abaabulan oo ganacsato ah iyo muqalasiin ayadoo ujeedku yahay in lagu takri falo ruux bini'aadam ah.

Ka ganacsiga bini'aadamka waxa uu ku bilawdaa shaqaaleysiinta shaqsiyaad oo ka qeyb qaadan karo safrinta ruuxa, kala wareejinta, qabashada iyo heynta iyo guri siinta,

Taas oo micnaheedu yahay

hanjabaado, qalalaase, qasbid, afduub, rabitaan xume sameyn, qayaano, dhacid,

ayadoo uu u jeedku yahay in

asaga/ayada lagu tagri falo.

Ku tagri falka ayaa leh nuucyo badan oo kale duwan sida ku qasbida dhileysiga, filimaanta anshaxa xun, tuugsashada, shaqo ku qasbida ama shaqoyinka leh xaaladaha bini'aadamnimada ka baxsan sida mushaar la'aanta ama gunada aadka u yar (tusaale, shaqooyinka beeraha, xanaanada xoolaha, warshadaha, guryaha dadka waa weyn, hoteelada iyo maqaayadaha, xitaa shaqooyinka guriga), ku qasbida sameyn xad gudub (tusaale, xatooyada) ama dambiyada halista ah (tusaale, safrinta daroogada), ku qasbida guurka, xubin jir ka saarida, koriimada sharciga, etc.

SIDEE BAAD KU GARAN KARTAA CALAAMADAHА SUURTA GALKA KA GANACSIGA BINI'AADAMKA?

Su'aallahan midkood ma isku aragtaa in aad leedahay?

1. Waliga malaguu balan qaaday shaqo gooniya laakiin malaguugu qasbay in aad sameyso gabi ahaan wax ka duwan?
2. Malagaaga baahday in aad soo gudbiso dukumiintiyadaada shaqsi (tusaale, ID-gaaga, baasiiboorka)?
3. Ma lagu siiya wax ka yar lacagta aad ku heshiisen in aad shaqada ku qabato?
4. Malaguu balan qaaday in wadan kale aad u safarto adigoo wax lacag ah lagaa dabareynin?
5. Maskaxiyan ma tahay qof si xun loola dhaqmay ama lagu tagri falay?
6. Ma tahay qof loo diidan yahay in uu socsocdo si xur ah?

7. Waligaa malaguugu qasbay in aad wax bariso, xado ama adigu sameyso dhileysi?
8. Adiga ama qoyskaaga midkii ma loo hanbaa?

Ka digtoonow dhaqamadan oo muujin karaa ka ganacsiga

- Qof aya shaqo kuuso bandhigayo, laakiin wax warbixin ah kuma siinayo oo ku saabsan, tusaale, ciwaanka ama magaca qofka ku shaqaaleysiinayo (ama waxa uu ku siinaya warbixin qalad ah ama mid yar)
- Qof ayaa kugu qasbaya in aad isla markiiba go'aan ka gaarto in aad aqbasho ama diido shaqada
- Qof ayaa shaqo ku siinaya ayadoo lagu saleynayo heshiis afka ah ama heshiis qoraal aadan fahmeynin
- Qof ayaa ku siinaya safar bilaash ah iyo guriyeen (tusaale, ayadoo looga gal leeyahay shaqada)
- Qof ayaa ku weydiinaya in aad ku wareejiso dukumiintiyadaada shaqsi ayadoo marmarsiyo looga dhigayo in ay wax walbo kuu diyaarinayaan (la xiriirto shaqada lagu siinayo)

Inta badan muqalaska/ku gadgudbaha:

- ayaa kugu qasbaa adigoo rabin in aad shaqeyso;
- ayaa maskaxiyan iyo jir ahaan kugu xad gudbaya;
- waxa uu xadidaya xoriyadaada shaqsi waxa uuna koontorolaya socodkaaga;
- kuma siinayo lacagtii uu kuu balan qaaday ama mushaarki;
- kuuma ogola in aad ka hadasho ama aragto saaxiibada iyo qoyskaaga (waxa u qaadaya taleefankaaga, kombiyutarkaaga, tabletkaga iwm);
- Waa uu ku kor meraya waxa uu kuu raacaya goobaha adeega bulshada inta badana kuuma ogola in aad adigu hadasho;
- kuuma ogola in aad ka baxdo goobtada shaqada ma gurigaa dagan tahay;
- waxa uu kaa haya dukumiintiyadaada shaqsi aad ku safri laheyd.

Haddii aad ka shakisan tahay in ay ku heysato mid kamida inta sare,
hadda wac, si bilaash 1497
ama email ugu dir VOHTSupport@sws.dmsw.gov.cy
adeegyada daryeelka bulshada.

QEYBTA I

HABKA DABAGALKA IYO WARBIKINTA

Haddii aad aaminsan tahay in lagu dhibay ama haddii Adeeg ama Hay'ad aan dowliga ahayn (NGO) ay leedahay sabab macquul ah oo looga shakiyo inaad tahay dhibane ka ganacsiga dadka iyo/ama ka faa' iideysiga, Adeegga ama NGO wuxuu kuu gudbin doonaa Adeegyada Daryeelka Bulshada.

Shaqaalaha Bulshada, ka dib markii lagugu wargeliyay adiga – iyo/ama macnaha gudbinta Adeeg kale ama NGO – inaad tahay dhibane tahriibinta iyo ka faa'iideysiga, waxay ku weydiin doonaan macluumaadkaaga shakhsiyeed ee lagama maarmaanka ah, waxay kugu wargelin doonaan xuquuqdaada luqad aad fahmaysa iyadoo la kaashanayo turjubaan haddii loo baahdo, waxay kuu gudbin doontaa Xafiiska Booliiska ee kartida leh halkaas oo lagu go' aamin doono haddii lagu aqoonsan doono dhibbanaha ka ganacsiga (eeg Nidaamka Qiimeynta) hoos ku qoran.

Waxa kale oo suurtoagal ah in lagu geeyay saldhigga booliiska ka dib hawlgalkii booliiska ama sababta oo ah waxaa lagu qabtay joogitaan sharci darro ah iyo shaqo. Saraakiisha booliiska ayaa ku weydiin doona su'aalo kala duwan oo aad xaq u leedahay inaad ka jawaabin. Laakiin haddii aad aaminsan tahay in aad ka faa'iideysatay shaqo-bixiyahaaga ama qof kale, waxaan kugula talineynaa inaad soo sheegto sababtoo ah markaa oo keliya booliiska ayaa awood u yeelan doona inay baaraan haddii lagaa faa' iideysto oo ay ku taageeraan.

Had iyo jeer xusuusnow in shaqaalaha bulshada iyo saraakiisha booliiska ee ku wareysan doona, ay dhinacaaga joogaan. Waxay ku caawin doonaan oo ku taageeri doonaan.

U gudbinta ugu horreysa Adeegyada Daryeelka Bulshada iyo macluumaadka ku saabsan xuquuqdaada

Adeegyada Daryeelka Bulshada waa Adeegga ugu horreeya ee ku siinaya taageero deg deg ah oo ku ogeysiinaya xuquuqdaada.

Ka dib markii la ogeysiyo, Adeegyada Daryeelka Bulshada waxay yimaadaan meesha aad joogto ama aad kula qabato kulan meel aamin ah, si aad ugu wargeliso

luqad waad fahantay oo waxaad ku caawisaa turjubaan, haddii loo baahdo, kuwa soo socda:

- magacyada, cinwaanada iyo lambarrada taleefanka ee Adeegyada Gobolka iyo NGO-yada aad codsan karto taageero;
- foomka taageerada aad xaq u leedahay (sida hagida la-talinta, taageerada maaliyadeed haddii aadan haysan ilo, daryeel caafimaad oo bilaash ah, bixinta lacag la'aanta ah ee talooyinka sharciga ah ama kuwa kale, iwm) iyo macluumaadka ku saabsan muddada fikirka iyo ilaalinta masaafurinta;
- habraaca looga baahan yahay aqoonsigaaga dhibbanaha ka ganacsiga iyo dhammaan macluumaadka ku saabsan sida loo gudbiyo cabasho booliiska ka dhanka ah dambiilayaasha;
- ilaalinta xuquuqdaada iyo badbaadada;
- xuquuqdaada aad u leedahay talobixin sharci ah oo ay ku matalaan qareen;
- haddii aad tahay haweeney dhibane u ah ka faa'iideysiga galmada, xuquuqda aad u leedahay inaad joogto hoyga dawladda ee dumarka dhibanayaasha ka ah ka faa'iideysiga galmada muddo ugu badnaan afar (4) toddobaad;
- haddii aad waddankaaga hooyo khatar ugu jirto sababo la xiriira isir, diin, xukun siyaasadeed ama haddii aad xubin ka tahay koox bulsho oo gaar ah, xaqa aad u leedahay inaad codsato magangelyo caalami ah;
- haddii aad u baahan tahay lacag, suurtagalnimada in lagaa siiyo kaalmo dhaqaale oo degdeg ah si aad u daboosho baahiyahaaga aasaasiga ah.

Marka xigta, Adeegyada Daryeelka Bulshada waxay ku wargeliyaan Booliiska, oo ah hay'adda mas'uulka ka ah habka aqoonsigaaga rasmiga ah ee dhibbanaha ka ganacsiga.

U gudbinta xafiiska booliiska ee la dagaalanka ka ganacsiga dadka si loo sameeyo nidaamka aqoonsiga

Booliiska, gaar ahaan Xafiiska La-dagaallanka Tahriibka Aadanaha, sida ku xusan Sharciga Ka-hortagga iyo La-dagaallanka Tahriibka iyo Isticmaalka Dadka iyo Ilaalinta Dhibbanayaasha, waa hay'adda awooda u leh inay aqoonsadaan dhibanayaasha ka ganacsiga dadka.

Walaaca ugu weyn ee Boolisku waa inaad badbaadiso, hubiso badbaadadaada jireed iyo maskaxeed iyo taageeradaada, ilaaliso xuquuqdaada oo aad ku siiso marin u helka xuquuqdaas.

Inta lagu jiro nidaamka aqoonsiga, Booliiska waxaa waajib ku ah inuu ku wargeliyo talaabooyinka la raaci doono iyo sidoo kale xuquuqdaada ku saabsan waxyaabaha soo socda:

- nooca taageerada aad xaq u leedahay ee ku saabsan dacwadaha dembiyada;
- meesha iyo sida aad u gudbin karto cabasho ka dhan ah dambiilaha;
- habraacyada cabashada ka dib, iyo doorkaaga dhibbanaha marka la eego habraacyadan;
- sidee iyo shuruudaha aad ku raaxaysan kartaa ilaalinta;
- ilaa xadkee iyo shuruudaha aad heli kartaa:
  - I. Talo sharci
  - II. Caawinta sharciga
  - III. Talooyin nooc kasta oo kale ah.

Xaaladaha I iyo II, waxaa sidoo kale lagu ogeysiin doonaa xuquuqdaada magdhawga. Haddii aad ku nooshahay dal kale, waxaa laguu sheegi doonaa hababka lagu heli karo difaaca danahaaga.

Muddada milicsiga

Booliisku waxay isla markiiba hubin doonaan in lagu siiyo "muddada fikirka", taas oo ah waqtigii la go'aamin lahaa haddii aad rabto inaad la shaqeyso mas'uuliyiinta dacwad oogayaasha ee dacwadda dambiilayaasha.

Haddii aadan haysan sharciga degenaanshaha Qubrus, Booliiska ayaa kuu sheegi doona Diiwaangelinta Madaniga ah iyo Waaxda Socdaalka si ay kuu siiyaan sharciga degenaanshaha, oo ansax ah muddo bil ah, ujeedada fikirka, oo leh suurtagalnimada cusboonaysiinta.

Waa maxay muddada

Marka aad la xiriirto booliiska (ama sababta oo ah waxaa lagaa helay ka dib hawlgalka booliiska ama sababtoo ah kiiskaaga waxaa u gudbiyay booliiska Adeegyada Daryeelka Bulshada), waa inaad ogaataa inaad xaq u leedahay inaad weydiisato waqti gaar ah si aad uga fikirto haddii aad rabto inaad la shaqeyso mas' uuliyiinta oo aad fududeyso dacwad qaadista dadka kaa faa' iideystay.

Muddadan waxaa loo yaqaan "muddada milicsiga" waxaana laga yaabaa inaad u isticmaasho si aad u hubiso saxnaanta dhaqdhaqaaqaaga xiga. Ma jiro qof kugu qasbaya inaad bixiso macluumaad ku saabsan dadka ka qayb qaata ka faa' iideysiga. Tan ugu muhiimsan, waa inaad ka walwalin in lagu ciqaabi doono haddii aadan la shaqeynin mas' uuliyiinta.

Ujeedada habkani waa inaad siiso waqti kuu oggolaanaya inaad si cad uga fikirto waxa aad rabto inaad sameyso oo aad si xor ah u sameyso, adigoo saameyn ku yeelan khibradaha naxdinta leh ee joogitaanka hanjabaada ee dambiilayaasha.

Sida laga soo xigtay Sharciga, muddada milicsigu waxay leedahay muddada bilowga ah ee bil gudaheed, iyada oo suurtagal ah in la kordhiyo. Haddii aad ka yar tahay 18 sano, muddada fekerku waxay leedahay muddo laba bilood ah iyadoo suurtagal ah in la kordhiyo. Haddii aadan haysan dukumiintiyada joogitaankaaga Qubrus iyo amarka masaafurinta ayaa horey laguugu soo saaray, amarkan waa la joojiyay.

Booliiska ayaa xaqiijin doona ilaalintaada iyo badbaadadaada. Inta lagu jiro muddadan, haddii aadan haysan wax lacag ah, gobolku wuxuu ku siin doonaa xaalado nololeed oo ku habboon iyo daryeel caafimaad oo degdeg ah iyo dawooyin kasta oo aad u baahan karto.

Ugu dambeyntii, kuwan soo socda waa waxyaabo muhiim ah oo aad u baahan tahay inaad ogaato oo ku saabsan muddada fekerka:

1aad: Muddada fekerka si otomaatig ah kuuma siineyso xaq aad ku joogtid Qubrus. Ogolaanshaha degenaanshaha ku meel gaarka ah waxaa lagu siin doonaa oo keliya haddii aad go'aansato inaad la shaqeyso mas' uuliyiinta dacwadda dambiilayaasha.

2aad: Muddada fekerku wuu joogsanayaa haddii Booliisku ogaado inaad dib ula xiriirtay dambiilayaashii doonistaada, ama haddii loo arko inay lagama maarmaan u tahay ujeeddooyinka amarka dadweynaha iyo amniga. (barnaamijyada tababarka xirfadeed).

Habka qiimeynta

Wareysiyada waxaa lagu sameeyaa goobo loogu talagalay ujeedadaas, saaxiibtinimo kuu ah, si aad u dareento raaxo iyo badbaado.

Inta lagu jiro wareysiyada waxaad xaq u leedahay inaad haysato turjubaan dhinacaaga ah. Haddii loo baahdo, waxaad joogi doontaa Xarunta Gobolka si aad u hubiso ilaalintaada.

Waqtiga loo baahan yahay qiimeynta lama go 'aamiyo, laakiin Booliiska ayaa isku dayi doona inay dhammaystiraan nidaamka sida ugu dhakhsaha badan. Inta lagu jiro habkan, waxaad heli kartaa macluumaad iyo taageero shaqaalaha bulshada iyo sidoo kale taageerada nafsiga ee dhakhtarka cilmi-nafsiga ee loo qoondeeyay kiiskaaga.

Wada shaqeynta aad la leedahay mas 'uuliyiinta dacwad oogayaasha iyo markhaatifurkaaga waa mid qiimo leh sababtoo ah:

- waxay u adeegi doontaa caddeynta dacwad oogayaasha;
- waxay booliska siin doontaa macluumaad ku saabsan dacwad oogidda dadka aan weli la ogaan;
- waxay caddeyn u noqon doontaa xukunka dambiilayaasha iyo caddaaladda.

Markaad go 'aansato inaad **iskaashato mas' uuliyiinta dacwad oogayaasha**, Waxaad heli doontaa **xaq u lahaanshaha joogitaanka Qubrus** ilaa iyo inta dacwadaha dambiyada ay socon doonaan, **ku raaxayso dhammaan xuquuqdaada**.

U gudbinta Shelter-ka

Haddii, ka dib qiimeynta halista shakhsi ahaaneed, loo arko inay lagama maarmaan u tahay nabadgelyadaada, ilaalinta iyo taageeradaada, Booliiska ayaa kuu soo gudbin kara hoyga dowladda ama hoy kale ilaa inta nidaamka aqoonsiga la dhammeeyo. Nidaamkani wuxuu ku dhacaa wadatashi iyo iskaashi la leh Adeegyada Daryeelka Bulshada.

Hoyga dowladda ee loogu talagalay

Haddii aad tahay haweeney iyo dhibbanaha ka ganacsiga suurtagalka ah ama ay booliisku kuu aqoonsadeen dhibbanaha ka faa 'iideysiga galmada, markaa waxaad xaq u leedahay inaad si ku meel gaar ah u joogtid Hoyga Gobolka ee Dhibbanayaasha Isticmaalka Galmada. Hoyga waa meel lagu hoydo oo ammaan ah, oo ay maamusho Adeegyada Daryeelka Bulshada, oo martigeliya oo keliya haweenka dhibanayaasha ka faa 'iideysiga galmada.

Gurigu wuxuu ku siin karaa ilaalin iyo badbaado, meel ka fog deegaankaaga nololeed ee hore iyo xaaladaha ka faa 'iideysiga. Inta lagu jiro joogitaankaaga Guryaha, waxaad si tartiib tartiib ah u dareemi doontaa xasillooni iyo badbaado waxayna yeelan doontaa waqti ay kula shaqeyso Sarkaalka Daryeelka Bulshada iyo Adeegyada kale ee kartida leh iyo NGO-yada si ay u taageeraan una diyaariyaan dib u soo celintaada bulshada dhexdeeda sida ugu wanaagsan ee suurtoogalka ah.

Muddada Joogitaanka

Muddada aad ku nooshahay Guryaha kama badna afar (4) asbuuc. Toddobaad kasta oo joogitaan ah waxaa la siiyaa si aad u:

- dareemida badbaado;
- dib u soo celi xooggaaga;
- hel caawimaad degdeg ah si loo daboolo baahidaada;
- noqo mid awood u leh dib u soo celintaada iyo dib-u-dhiska bulshada.

Inta lagu jiro hoygaaga, waxaad heli doontaa:

- hoy iyo cunto lacag la'aan ah;
- dharka haddii aad u baahan tahay wax;
- lacag baahida shakhsi ahaaneed;
- taageerada iyo caawinta Sarkaalka Daryeelka Bulshada si uu kuugu oggolaado inaad dib ugu biirto bulshada ka dib markaad ka baxdo Hoyga;
- ka qayb qaadashada hawlaha madadaalada sida muusikada, karinta iyo ciyaaraha guddiga;
- ka qayb qaadashada casharrada Giriigga ama Ingiriisiga iyo casharrada kombiyuutarka.

U soo guur hoyga

Xaruntu waxay shaqeysaa 24/7 waxaadna u guuri kartaa wakhti kasta inta lagu jiro hawlgalkeeda.

Sarkaalka Daryeelka Bulshada wuxuu kugu wargalin doonaa luqad aad fahantay iyo caawinta turjubaan ku saabsan habka gelitaanka, qaabka shaqada Shelter-ka iyo xeerarkiisa, si aad u go 'aansato, haddii aad rabto, inaad joogtid Shelter-ka. **Socdaalkaaga hoyga wuxuu ku dhacaa doonistaada.**

Waxaa lagu geynayaa Hooyga Booliiska ama Adeegga Bulshada si aan culays kugu saarin kharashaadka gaadiidka laakiin sidoo kale si loo hubiyo in cinwaanka Hoyga laga ilaaliyo dadweynaha.

Qiimaynta nafsiga iyo taageerada

Inta lagu jiro muddada fekerka, inta aad go 'aansato inaad la shaqeyn doonto mas' uuliyiinta dacwada, Booliiska ayaa hubinaya in lagu guddin doono Adeegyada Caafimaadka Maskaxda ee qiimeynta maskaxda iyo taageerada. Qiimeyntani waxay noqon doontaa qayb muhiim ah oo ka mid ah maamulkaaga mustaqbalka. Waxay sidoo kale noqon doontaa markhaati cilmiyeed muhiim ah kiisaska dhibanayaasha la aqoonsan yahay iyo dacwadaha dambiyada.

Natiijada qiimeynta

Marka qiimeyntu dhammaato, Booliiska ayaa kuu sheegi doona haddii lagu aqoonsaday dhibbanaha ka ganacsiga. Haddii ay sidaas tahay, waxaad heli kartaa xuquuqaha soo socda:

Xuquuqda dhibbanayaasha

- Taageerada dowladda iyo ururada kale ee aan dowliga ahayn, tusaale ahaan:
  - hanuuninta la-talinta,
  - taageero dhaqaale haddii aadan haysan wax kheyraad ah,
  - daryeelka degdegga ah ee bilaashka ah iyo dawooyinka,
  - taageero nafsi oo degdeg ah oo bilaash ah,
  - turjumaan iyo tafsiirinta
  - muddada milicsiga (kor ka eeg),
  - bixinta lacag la'aan ah ee talooyinka sharciga ama kuwa kale,
- ilaalinta booliska marka loo baahdo,
- ka ilaalinta masaafurinta,
- hoyga guriga gobolka, haddii loo arko in loo baahdo,
- loogu talagalay dadka da'da yar, helitaanka waxbarashada,
- xaq u lahaanshaha soo gudbinta codsiga ilaalinta caalamiga ah

... Xuquuq dheeraad ah oo loogu talagalay dhibbanayaasha la

- bixinta ogolaanshiyaha joogitaanka si looga qeyb galo dacwada dembiga,
- ka mid noqoshada qorshaha ilaalinta markhaatiga, haddii loo baahdo,
- daryeel caafimaad oo lacag la'aan ah,
- Taageerada nafsiga
- Adeegyada La-taliyaha Shaqada,
- tababar xirfadeed, haddii ay khuseyso,
- helitaanka bilaashka ah ee suuqa shaqada,
- wakiil bilaash ah oo qareen ah si uu u dalbado waxyeello.

Haddii aan lagu aqoonsan dhibbanaha tahriibinta, markaa waa inaad ogaataa in:

- haddii aad si sharci ah u timid Qubrus oo joogitaankaaga halkan uu yahay mid sharci ah, xaaladda degaanshahaaga ee hadda jirta ayaa sii wadi doonta codsigaaga (haddii aadan sameyn dembi keenaya ka noqoshada ogolaanshahaaga degaanshaha);
- haddii aad codsatay ilaalin caalami ah oo codsigaaga ay baaraan Adeegga Awoodda leh, waxaad sii wadi doontaa inaad xaq u leedahay inaad sii joogto ilaa habka la dhammeeyo;
- haddii aad horey u haysatay xaaladda badbaadada caalamiga ah, waxaad sii wadaysaa inaad ku raaxaysato xuquuqda ay xaaladdaas ku siineyso;
- haddii aadan si sharci ah u imaan Qubrus ama haddii joogitaankaagu sharci darro yahay, markaa geeddi-socodkaaga masaafurinta ayaa sii socon doona. Sidoo kale, magacaaga waxaa lagu dari doonaa liiska shakhsiyaadka aan la rabin mana awoodi doontid inaad ku laabato Qubrus dhowr sano;
- iyadoo lagu saleynayo xaaladaada gaarka ah, waxaa la go'aaminayaa in ay jiraan sababo kale oo muhiim ah oo ku sahlaya in la baaro suurtagalnimada in lagu siiyo ogolaanshaha joogitaanka ku meel gaarka ah sababo bani'aadanimo ama sababo kale oo muhiim ah awgood.

QEYBTA II

HABKA AQOONSIGA

Habka lagu aqoonsanayo dhibbanayaasha ka ganacsiga dadka ayaa mas 'uul ka ah Xafiiska Booliska ee la dagaallanka ka ganacsiga dabeecadaha aadanaha waxaana lagu gaaraa wareysi isdaba joog ah oo shakhsi ahaaneed oo lala yeesho dhibbanayaasha. Xaaladaha qaarkood, tani waa geedi socod dheer. Wareysiyada waxay ka dhacaan goobo si gaar ah loogu talagalay wareysiyada iyo deebaajiga iyadoo suurtagal ah oo la aqoonsan yahay dhibbanayaasha. Goobtu waa saaxiibtinimo waxayna kaa dhigeysaa inaad dareento raaxo iyo badbaado.

Isla markiiba ka dib markii aad aqoonsato dhibane ahaan, Xafiiska la dagaallanka ka ganacsiga dabeecadaha aadanaha wuxuu ogeysiinayaa dhammaan adeegyada awooda leh. Haddii aadan ahayn muwaadin ka tirsan Jamhuuriyadda Qubrus, Xafiiska wuxuu kaa codsanayaa ogolaanshaha degenaanshaha Jamhuuriyadda, haddii ay khuseyso. Haddii kale, haddii joogitaankaaga Jamhuuriyadda aan loo baahnayn, Xafiiska wuxuu sameyn doonaa qiimeyn shaqsiyeed ujeedada dib u soo celintaada.

Haddii waraysiyada laguugu cadeyn waayo in aad tahay dhibane ka ganacsiga dadka, laakiin ay dhici karto in lagu geystay dembiyo kale ama aad u baahantahay nooc kale oo taageero ah, waxaa laguugu gudbinayaa adeegga loo xilsaaray.

Ka dib markii lagu aqoonsado dhibane ahaan, Xafiiska La Dagaalanka Tahriibka ee Bini 'aadamka wuxuu ku siin doonaa shahaadada aqoonsiga, marka hore muddo hal bil ah, oo leh fursad dib loo cusboonaysiin karo, si ay kuu siiso helitaanka xuquuqdaada.

Marka laga reebo habraacyada ay raacdo Xafiiska La Dagaalanka Tahriibka Bini 'aadamka ee daaweynta ugu waxtarka badan uguna habboon ee dhibbanayaasha suurtagalka ah iyo kuwa la aqoonsan yahay ee ka ganacsiga, daaweyn dheeraad ah oo gaar ah ayaa looga baahan yahay kiisaska dhibbanayaasha yaryar, iyadoo lala kaashanayo dhammaan adeegyada ku lug leh, danta ugu wanaagsan ee ilmaha iyo ilaalinta dib-u-qiimeynta.

- Haddii dhibbanaha uu yahay ilmo ama ilmo aan lala socon, Booliisku wuxuu had iyo jeer sameyn doonaa wareysiyo isagoo jooga mas 'uulka sharciga ah, taas oo inta badan ay tahay Adeegyada Daryeelka Bulshada.
- Bayaankan waxaa lagu duubi doonaa fiidiyowga iyadoo la adeegsanayo shaqaale xirfad leh.

DACWADAHA DAMBIYADA

Marka aad la shaqeyso Booliska oo aad warbixin qoraal ah bixisid, waxaa bilaabmaya baaritaan lagu soo oogo dambiilayaasha. Waxaa lagugu wargelin doonaa dacwadaha iyo habka baaritaanka, illaa iyo inta aysan faragelin ku sameyn baadhitaanka booliska.

Dacwad wax ku ool ah, maxkamadeynta iyo ciqaabta dambiilayaasha, waxaa muhiim ah inaad ka warqabto waxyaabaha soo socda:

- **Waxaad xaq u leedahay turjubaan inta lagu jiro bayaankaaga.** Haddii aad taqaanid Giriig ama Ingiriis laakiin aadan hubin in aad fahantay dhammaan su'aalaha ama aadan hubin in wax walba oo aad sheegtay ay sax yihiin, waxaad codsan kartaa turjubaan.
- Markaad booliiska siinaysid macluumaad, waa inaad xasuusataa in kaliya aad la kulantay wax kasta oo dhacay. **Sidaa darteed, kaliya waad ogtahay runta oo dhan.** Booliiska iyo, ka dib, Maxkamadda ma oga xaqiiqooyinka; **Sidaa darteed, waa inaad wax walba u sheegtaa tan iyo bilowgii** iyo ma aha oo keliya qaybo ka mid ah sheekada aad aaminsan tahay inay muhiim tahay.
- **Kaliya ka warbixi dhacdooyinka aad hubto.** Waxaa laga yaabaa inaad soo sheegto dhacdooyin aadan hubin, laakiin waa inaad sheegtaa hubanti la 'aantaada. Boolisku wuxuu isticmaali karaa hal faahfaahin yar oo aad xasuusto si loo ogaado dambiilayaasha ama loo helo caddeyn muhiim ah.

Qorshaha Ilaalinta Markhaatiga

Haddii aad ku jirto **Khatarta dhabta ah**, Waxaa laga yaabaa, go 'aanka Qareenka Guud iyo inta aad ogolaato, **ku biir Ilaalinta Markhaatiyaasha iyo Wada-hawlgalayaasha Qorshaha Caddaaladda, si aad u ilaaliso.** Haddii ay habboon tahay, tallaabooyinka ilaalinta ayaa sidoo kale laga yaabaa inay khuseeyaan qoyskaaga. Tallaabooyinka ilaalinta waxaa lagu go 'aamin doonaa iyadoo kuxiran halista aad la kulanto waxaana ka mid ah ilaalinta, socdaalka, u guurista meel aamin ah, beddelka aqoonsiga.

Habraaca

Haddii Maxkamaddu u aragto inay sax tahay oo ay xaq tahay, waxaa laga yaabaa inay amarto inaad horay ugu markhaati furto si aadan xiriir muuqaal ah ula yeelan doonin eedeysanaha, sida soo socota:

- albaabada la xiray ka dib, ama
- adoo dhigaya shaashad gaashaan gaar ah, ama
- adoo adeegsanaya CCTV [Xiran Circuit TV], ama
- iyada oo la adeegsanayo wax kasta oo dhexdhexaad ah ama nidaam kale.

Dhamaystirka Habraaca Dambiyada

Booliisku waxay ku wargelin doonaan dhammaystirka dacwadaha dambiyada waxayna sameyn doonaan qiimeyn khatar ah oo shaqsi ah, si Wasiirka Arrimaha Gudaha uu u ogaado inay ammaan kuu tahay inaad dib ugu soo celiso waddankaaga asalka ah ama haddii ay tahay danta ugu wanaagsan ee aad ku joogi karto Qubrus.

Dib u soo celinta

Haddii go'aan laga gaaro dib u celintaada, waxaa lagu dadaali doonaa in lagugu meeleeyo barnaamijka dib u celinta iskaa ah iyo kaalmaynta iyadoo ujeedadu tahay in lagugu celiyo wadankaagi.

Joog sababo bani 'aadamnimo awgood

Haddii loo arko inay dantaada ugu fiican tahay inaad sii joogto Qubrus, Wasiirka Arrimaha Gudaha wuxuu ku siin doonaa xaqa aad u leedahay inaad dalbato ruqsadda degenaanshaha sababo bani 'aadamnimo oo shaqeyn doona hal sano oo dib loo cusboonaysiin doono haddii loo arko inay lagama maarmaan tahay.

Inta lagu jiro joogitaankaaga sababo bani 'aadamnimo, waa inaad shaqo heshaa oo markaa ka dib waxaad yeelan doontaa waajibaad iyo xuquuq la mid ah muwaadin kasta oo ka tirsan waddamada saddexaad ee Qubrus.

ARRIMAHA MUHIIMKA AH:

A. Ogolaanshe deganaansho

Haddii lagu aqoonsaday inaad tahay dhibane tahriibinta dadka oo aad go'aansatay inaad la shaqeyso Booliiska si loo maxkamadeeyo tuhmanayaasha, markaa waxaad xaq u leedahay inaad sii joogto Qubrus oo leh ruqsad la siiyay ujeeddadan. Ruqsaddaada deggenaanshada waxay shaqeyn doontaa illaa dhammaadka dacwadaha dambiyada (baaritaanka, dacwada iyo maxkamadeynta), ka dib waxaa dib loo eegi doonaa haddii ay tahay dantaada ugu fiican inaad sii joogto Qubrus.

Oggolaanshaha degenaanshaha ee lagu siin doono si aad u sii joogto Qubrus ayaa sidoo kale ku siin doona xuquuqda daryeelka caafimaadka bilaashka ah, taageerada nafsiga, kaalmada maaliyadeed haddii aadan shaqeyn karin, hoyga, helitaanka bilaashka ah ee suuqa shaqada iwm. (Eeg Qaybta I – Xuquuqda).

Inta lagu jiro joogitaankaaga Qubrus, booliisku waxay u badan tahay inay kula soo xiriiraan ujeedooyinka dacwadaha dambiyada. Sidoo kale, waxaad la xiriiri kartaa Shaqaalaha Bulshada wakhti kasta, wixii caawimaad ah ee aad u baahan karto.

Waxaa jira ururo aan dowliga ahayn oo ku taageeri kara. Faahfaahintooda xiriirka waxay ku qoran yihiin qaybta III.

B. Tababarka Shaqada / Xirfadlaha

Muddada kiiska dambiyada, waxaad xaq u leedahay inaad sii joogto Qubrus adoo leh ogolaansho degenaansho iyo shaqo. Haddii aad tahay muwaadin waddamada saddexaad, kuma xirna helitaanka xaddidan ee suuqa shaqada; si kale haddii loo dhigo, waxaad awoodi doontaa inaad si xor ah oo aan xadidnayn shaqo u heli karto.

Si lagaaga caawiyo helitaanka shaqo, Shaqaalaha Bulshada ayaa ku hagi doona inaad iska diiwaangeliso Adeegga Shaqada Dadweynaha, halkaas oo lagu siin doono taageero la-talin iyo hagitaan xirfadeed oo ay ku siinayaan La-taliyayaasha Shaqada ee tabaaleysan iyo kuwa u qalma si loo helo shaqo ku habboon iyada oo loo marayo hab shaqsiyeed.

Waxaad sidoo kale xaq u leedahay inaad ku biirto barnaamijyada tababarka xirfadeed si kor loogu qaado xirfadahaaga xirfadeed ee dib u habaynta xirfadahaaga iyo bulshada.

C. Taageerada

Haddii aad caddeyn u tahay inaad ka shaqeyn karin inta lagu jiro joogitaankaaga Qubrus oo leh ruqsad degenaansho dhibbanaha tahriibinta, gobolku wuxuu ku siin doonaa kaalmo bille ah, Dakhliga ugu Yar ee la dammaanad qaaday (GMI). Shaqaalaha Bulshada ayaa kugula talin doona sida loo soo gudbiyo codsi.

Waxyeelada jireed iyo maskaxeed ee aad la kulantay sababo ka faa'iideysiga awgeed,

D. Dhaawaca – Gargaarka Sharciga

Waxyeelada jireed iyo maskaxeed ee aad la kulantay sababo ka faa'iideysiga awgeed, waxaa laga yaabaa inaad sheegato waxyeello ka dhan ah kuwa mas'uulka ka ah ka faa'iideysiga, oo ay ku jiraan mushaharka ama deymaha kale ee uu shaqa-bixiyuhu kugu leeyahay. Haddii aadan haysan hanti kugu filan oo aad ku qaada talaabo sharci oo ka dhan ah kuwa mas'uulka ka ah, gobolku wuxuu dabooli karaa kharashyada qareenka iyada oo loo marayo nidaamka **gargaarka sharciga**. Adeegyada Booliiska iyo Daryeelka Bulshada ayaa kugu hagi doona habkan.

Maxkamadda, si loo qiimeeyo waxyeelada, waxay tixgelin doontaa:

- baaxadda ka faa'iideysiga iyo faa'iidada uu dembiiluhu helay ama uu heli karo;
- mustaqbalkaaga iyo sida ay u saameeyeen ka faa'iideysiga;
- baaxadda mas'uuliyadda dambiilaha;
- qaraabanimada ama jagada maamulka

Sidoo kale, haddii sabab kasta awgood aan lagugu magdhawi karin dambiilayaasha dambiyada lagugu soo oogay, gobolku wuxuu baari karaa suurtagalnimada inuu ku siiyo magdhow.

E. Codsiga ilaalinta caalamiga ah/Xaaladda isku mar ah ee magangelyo-doonka iyo ka dhibbanaha tahriibinta dhibbanaha

Qof kasta oo (suurtagal ah) dhibbane ka ah tahriibinta dadka wuxuu xaq u leeyahay inuu codsado badbaado caalami ah marxalad kasta oo ka mid ah nidaamka oo dhan. Xaaladda dhibbanaha la aqoonsan yahay ee tahriibinta dadka iyo xaaladda magangalyo-doonka ayaa laga yaabaa inay wadajir u jiraan. Xuquuqda ka horeysa kiiskan waa kuwa la aqoonsan yahay xaaladda dhibbanaha tahriibinta dadka. Codsiga magangalyada caalamiga ah waxaa la geyn karaa saldhig kasta oo booliska ah, xafisyada waaxda ajnabiga iyo socdaalka ee degmada iyo xarunta qaabilaadda Pournara.

QEYBTA III

FAAHFAAHINTA DOORKA URURADA AAN DAWLIGA AHAYN (NGOS)

NGO-yadu waxay diyaar u yihiin inay ku taageeraan arrin kasta oo la xiriirta raashinkaaga iyo iskaashigaaga adeegyada gobolka. Waxay caawimaad iyo taageero bani 'aadamnimo siiyaan dadka nugul. Qaar ka mid ah hay 'adaha aan dowliga ahayn waxay u shaqeeyaan sidii hoy loogu talagalay dhibanayaasha tahriibinta dadka iyo ka faa' iideysiga galmada. NGO-yada kale waxay ku siin karaan hoy. Kuwa soo socda waa tusaalooyin ku saabsan waxa NGO-yadu bixin karaan:

- Caawinta bixinta/helitaanka hoy ku habboon
- Taageerada nafsiya
- Taageerada inta lagu jiro dacwadaha dambiyada
- Gaadiidka socodka ee adeegyada gobolka
- Bixinta macluumaadka ku saabsan xuquuqdaada
- Gargaarka sharciga ah
- Taageerada iyo caawinta dib u soo celintaada
- Taageerada iyo caawinta isu imaatinka qoyska
- Taageerada helitaanka shaqada

Inta badan hay 'adaha aan dowliga ahayn waxay si dhow ula shaqeeyaan adeegyada gobolka, tusaale ahaan Adeegyada Daryeelka Bulshada, Xafiiska La Dagaalanka Tahriibta Xoolaha Aadanaha iyo Waaxda Diiwaangelinta Madaniga iyo Socdaalka, waxayna kaa caawin karaan marka loo baahdo inaad racfaan ka qaadato Adeegyadaas.

Liiska NGO-yada iyo faahfaahinta xiriirkooda waxaa ku jira Qaybta IV ee hoose.

QEYBTA IV

FAAHFAAHINTA XIRIIRKA

A. Adeegyada Gobolka ee ku lug leh

ADEEGGA	CIWAANKA	LAMBARKA TELEFOONKA
Xafiiska la dagaallanka Tahriibka Aadanaha		22 808 063 / 064 / 080 1497 (Khadka caawinta 24-saac)
Cutubka Maamulka loogu talagalay dhibbanayaasha aadanaha Tahriibinta - Adeegyada Daryeelka Bulshada		22 774 403 /404 /405 25 811 662 VOHTSupport@sws.dmsw.gov.cy
Waaxda Shaqada	9, Wadada Klementos, 1061 Nicosia	22 400 803
Adeegga Maareynta Faa'iidooyinka Daryeelka	46, Themistokli Dervi wadada, 1066 Nicosia	22 803 030
Shaqooyinka Dadweynaha Adeegyo - Degmada Nicosia Xafiiska Shaqada	3, Wadada Mousiou, Nicosia	22 403 000
Degmada Limassol Xafiiska Shaqada	80, Franklin Roosevelt Avenue, Caymiska Bulshada Dhismaha, Dabaqa 2aad, Limassol	25 827 350
Xafiiska Shaqaalaha Degmada Larnaka/ Famagusta	Wadada Filios Tsigarides, Dhismaha Caymiska Bulshada Larnaka	24 805 312
Xafiiska Shaqada Degmada Paphos	1 Agiou Spyridonos, 8021 Paphos	26 821 666
Waaxda Xiriirka Shaqaalaha	54, Griva Digeni Avenue, 1096 Nicosia	22 803 100
Diiwaangelinta Madaniga ah iyo Waaxda Socdaalka	Archbishop Makarios III Avenue, 90, 1077	22 308 808 / 811

ADEEGGA	CIWAANKA	LAMBARKA TELEFOONKA
Degmada Limassol - Xarunta Taageerada iyo Dib-u-dhiska	Domnitsas Lanitou Kavounidou, 3116 Limassol	25 347 878
- Xarunta Dhaqanka Multicultural Ouranio Toxo (The Rainbow) - Xarunta Dhaqanka Dhexdhexaadka ah		22 797 844 / 856
Degmada Nicosia	40, Nikiforou Foka, Nicosia 1016	22 797 850 / 860

B. Ururada aan Dawliga ahayn

Nicosia

1. Caritas Cyprus

Cinwaanka: 8, Ayiou Marona, Flat 4, Paphos Albaabka, 1010 Nicosia

Taleefanka: +357 22 662 606

administration@caritascyprus.org | www.caritascyprus.com

Ururka ku salaysan Nicosia, Paphos iyo Larnaka. Waxay bixisaa taageero agab sida cuntada iyo dharka, caawinta gudbinta adeegyada (bixinta hababka gaadiidka) iyo sidoo kale hagida iyo taageerada habka magangalyada ama habka gudbinta ama gudbinta cabashada ka dhanka ah ka tahriibinta dadka.

2. Ururka Laanqeyrta Cas ee Cyprus

Cinwaanka: 3, Kyriakou Erythrou Stavrou, 2063 Strovolos

Taleefanka: +357 22 504 400

admin@redcross.org.cy | <https://www.redcross.org.cy/>

Waxay siisaa kaalmo bini'aadamnimo iyo taageero, iyo sidoo kale taageero nafsani ah iyo adeegyo kale oo loogu talagalay dadka soo galootiga ah ee nugal.

3. Golaha Qaxootiga Qubrus

Cinwaanka: 9, Stasandrou street, 4th floor, 1060 Nicosia

Taleefanka: +357 22 205 959 / +357 99 668 709 / +357 97 767 329

info@cyrefugeecouncil.org | <https://www.cyrefugeecouncil.org/>

Ururku wuxuu siiyaa taageero iyo la-talin dadka magangalyo doonka ah, oo ay ku jiraan dhibanayaasha jirdilka, maxaabiista iyo dhibanayaasha taraafikada aadanaha iyo rabshadaha jinsiga. Waxaa la siiyaa taageero xagga sharciga ah, xagga nafsigu iyo xagga bulshada ah iyo sidoo kale caawimaad dib-u-dhaqaajinta.

4. Qubrus Jooji Tahriibinta dadka

Cinwaanka: P.O.Box 22850, 1524 Nicosia

Taleefanka: +357 22 771 063 / +357 99 962 028

Cyprus.stop.trafficking@gmail.com | aachristophidou@hotmail.com
www.cyprusstoptrafficking.com

Urur bini'aadamnimo oo ka caawiya dhibanayaasha tahriibinta bini'aadamka oo fuliya olole wacyigelin oo la xiriira iskaashi dhow oo lala yeesho Adeegyada Daryeelka Bulshada iyo Booliska (Xafiiska La-dagaallanka tahriibinta Bini 'aadamka). Xaaladaha gaarka ah, waxaa laga yaabaa inay siiso hoy dhibbanayaasha.

5. Ururka Ka Hortagga iyo Maareynta Rabshadaha Guriga

Cinwaanka: P.O. Box 20422, 2152 Nicosia, Cyprus

Taleefanka Qubrus: +357 22 339 001 | Khadka Caawinta: 1440

info@domviolence.org.cy | <https://domviolence.org.cy>

Waxay maamushaa khad caawimaad (1440) si ay u siiso la-talin ku saabsan mowduucyada rabshadaha qoyska iyo nooc kasta oo rabshado ah. Waxay siisaa taageero maskaxeed, bulsho iyo sharci qoysaska. Guri la heli karo oo loogu talagalay haweenka dhibbanayaasha rabshadaha ka soo gaaray qoyska.

6. Ururka Qorsheynta Qoyska

Cinwaanka: 27, Ezekia Papaioannou, Nicosia

Taleefanka: +357 22 751 093

info@cfpa.org.cy | www.familyplanning.org.cy

Ururku wuxuu bixiyaa siminaarro ku saabsan waxbarashada galmada iyo sidoo kale la-talinta (nafsigu, bulshada, sharciga).

Larnaka

---

1. OASIS

Cinwaanka: 1, Archbishop Leontios, 6021 Larnaka

Taleefanka: +357 24 002 266 / +357 99 797 427

info@oasis.org.cy | <https://www.oasis.org.cy/>

Taageerida magangelyo-doonka iyo qaxootiga ku nool deegaanka Larnaka. Waxay bixisaa koorsooyin Ingiriisi ah, kulamo bulsheed oo leh cunto fudud iyo ciyaaro, iyo cunno iyo dhar toddobaadle ah. Waxay sidoo kale si ikhtiyaari ah u siisaa tarjumaadda Giriigga kuwa u baahan.

Limassol

---

1. AGAPI

Cinwaanka: 10, Zenonos street, 3040 Limassol

Taleefanka: +357 25 212 221

agapi.cyprus@gmail.com | <https://agapi.org.cy/>

Urur aan faa'iido doon ahayn oo taageera dhammaan shaqsiyaadka u baahan caawimaad. Waxay leedahay xarun lagu bixiya caawimaada xagga nafsiga, sharciga iyo arrimaha bulshada. Waxay sidoo kale abaabushaa casharro ku saabsan tolidda, luqadda, kombiyuutarka, iyo farshaxanka iyo farsamada gacanta. Waxay siisaa caawimo agab (dhar, bustayaal) qoysaska u baahan.

2. Ururka Wellspring

Cinwaanka: 339, St. Andrews, 3035 Limassol

Taleefanka: +357 25 105 802

info@wellspringcyprus.com | dropincentre@wellspringcyprus.com
<https://www.wellspringcyprus.com/>

Waxay siisaa taageero iyo hoy ku meel gaar ah dhibanayaasha ka ganacsiga dadka iyo dhibanayaasha nooc kasta oo rabshado ah.

C. Safaaradaha Dibadda iyo

WADANKA	CIWAANKA	TALEEFOON
Belize	Ayiou Pavlou 15, 1105 Nicosia	22556677
Baraasiil	Achaion 14, 1101 Engomi	22592300
Bulgaria	Constantinou Paleologou, Engomi	22672486
Shiinaha	Archimidous 30, Engomi	22352182/3/4
Kuuba	Kratinou, 2040 Strovolos	22769743
Czech Republic	Kyriakou Matsi 18, Nicosia	22421118
Masar	Ayiou Prokopiou 14, 2406 Engomi	22449050/1
Joorjiya	Vasilissis Amalias, 1101 Nicosia	22357327
Giriigga	Lordou Vyronos, 1080 Nicosia	22445111
Hindiya	Indira Gandhi 3, 2413 Nicosia	22351170
Iiraan	Armeeniya 42, Strovolos	22314459
Joordan	Eleon 29, 2057 Strovolos	22041555
Lubnaan	Chiou, Ayios Dometios	22878282
Filibiin	Georgiou Griva Digeni Ave., 36, Nicosia	22680806
Poland	Kennedy Ave. 12/14, 1087 Nicosia	22753517
Bortuqiiska	Arch. Makarios Ave. 9, 1065 Nicosia	22375131
Romaniya	Pireos, Strovolos	22495535
Ruushka	Ayiou Prokopiou 14, 2406 Engomi	22774622
Serbiya	Vasilissis Olgas, Engomi	22777511
Slovakia	Kalamatas 4, Strovolos	22879681
Isbeyn	Nikolaou Katalanou 5, Engomi	22450410
Suuriya	Nikodimou Mylona 17, 1071 Nicosia	22817333
Thailand	Evagorou 40, Nicosia	22674900
Ukraine	Andrea Mishiaouli 10, 2415 Engomi	22464383
Venezuela	Zinonos Kitieos, Nicosia	22445322

SU'AALO-JAWAABO

- Ma waxaan ahay dhibane laga ganacsado oo laga faa'iideysto?

Hubi haddii mid ka mid ah kuwan soo socda ay khuseyso:

- Ma lagu balan qaaday shaqo laakiin laguugu qasbay inaad sameyso wax ka duwan?
- Ma lagaaga baahday inaad dhiibto dukumiintiyadaada gaarka ah?
- Ma laguugu siinayaa mushaharka lagu heshiiyay shaqadaada?
- Ma waxaa laguula dhaqmaa si xun ama ma waxaad la kulantaa dhibaato xagga maskaxda ah?
- Ma jiraa qof kaa horjoogsanaya inaad si xor ah u guurto?
- Ma laguugu qasbay tusaale ahaan inaad dawarsato, xado ama aad dhillo noqoto?
- Ma jiraa qof kuu hanjabaya adiga ama qoyskaaga?

Haddii aad ka shakisan tahay in ay ku heysato mid kamida inta sare, hadda wac, si bilaash 1497 ama email ugu dir VOHTSupport@sws.dmsw.gov.cy adeegyada daryeelka bulshada.

- Waxaan ahay qof ajnabi ah oo dalkan jooga mana garanayo meel

Haddii aad u baahan tahay caawimaad degdeg ah, wac 1497 hadda.

Dhamaadka buuggan tilmaamaha, waxaad ka heli doontaa faahfaahinta xiriirka ee adeegyada gobolka, NGO-yada iyo safaaradaha shisheeye iyo qunsuliyadaha Qubrus, halkaas oo aad ka dalban karto caawimaad.

- Waxay xireen dukumiintiyadayda shaqsiyadeed mana soo ceshan

La xiriir saldhigga booliiska ee kuugu dhow si aad u soo sheegto. Booliiska ayaa kaa caawin doona inaad dib u soo celiso.

- Miyaan xaq u leeyahay taageero dhaqaale?

Haddii lagu aqoonsaday inaad tahay dhibane ka ganacsiga dadka oo aadan shaqeyn karin, waxaad heli kartaa kaalmo bille ah oo sidoo kale dabooli doonta bixinta kirada. Haddii aad u baahato lacag, markaa waxaa lagu siin doonaa kaalmo dhaqaale si loo daboolo baahidaada aasaasiga ah.

- Ma shaqeyn karaa?

Haa, haddii aad tahay dhibane la aqoonsan yahay oo ka ganacsiga dadka, markaa waxaad xor u tahay inaad shaqeyso.

- Ma haysto meel aan ku noolaado.

Adeegyada Daryeelka Bulshada ayaa diyaarin doona gurigaaga.

- Waxaan ka baqayaa dambiilayaasha. Waxaan ka baqayaa inay i arkaan oo aniga iyo qoyskaygaba i dhaawacaan.

Waxaad xaq u leedahay ilaalinta booliska. Haddii, waddankaaga asal ahaan, qoyskaagu sidoo kale khatar ku jiro, Adeegyada Gobolka ayaa hubin doona in loo keeni doono Qubrus oo la siin doono rukhsad degenaansho, si loo ilaaliyo.

- Mudo intee le'eg ayay soconaysaa dacwadaha dambiyada?

Ma jiro muddo go'an.

- Xaq ma u leeyahay magdhow?

Waxyeelada jireed iyo maskaxeed ee aad la kulantay sababtoo ah ka faa'iideysiga awgeed, waxaa laga yaabaa inaad magdhow ka codsato dambiilayaasha mas'uul ka ahaa ka faa'iideysiga, oo ay ku jiraan mushaharka ama faa'iidooyinka kale ee adiga kuu gaarka ah ee loo shaqeeyaha. Haddii aadan haysan hab dhaqaale oo aad ku qaadato talaabo sharci ah kuwa mas'uulka ka ah, gobolku wuxuu dabooli karaa kharashyada qareenka iyada oo loo marayo nidaamka **gargaarka sharciga**. Adeegyada Booliiska iyo Daryeelka Bulshada ayaa kugu hagi doona habkan.

Maxkamadda, si loo qiimeeyo waxyeelada, waxay tixgelin doontaa:

- baaxadda ka faa'iideysiga iyo faa'iidada uu dembiiluhu helay ama uu heli karo;
- mustaqbalkaaga iyo sida ay u saameeyeen ka faa 'iideysiga;
- baaxadda mas'uuliyadda dambiilaha;
- qaraabanimada ama jagada maamulka ama saamaynta uu dembiilaha kugu leeyahay.

Intaas waxaa sii dheer, haddii sabab kasta awgood aan lagugu magdhabi karin dambiilayaasha dambiyada kugu la kacay, gobolku wuxuu baari karaa wixii magdhow ah.

- Miyaan leeyahay xuquuqda aha sugitaanka Aqoonsigayga dhibbanaha ka ganacsiga dadka?

Haa. Inta lagu jiro muddada fikirka (fiiri Qaybta II) iyo inta lagu jiro qiimeyntaada Booliiska, waxaad leedahay xuquuqahan soo socda:

- Taageerada dowladda iyo ururada kale ee aan dowliga ahayn, tusaale ahaan:
  - hanuuninta la-talinta,
  - taageero dhaqaale haddii aadan haysan wax kheyraad ah,
  - daryeelka degdegga ah ee bilaashka ah iyo dawooyinka,
  - taageero nafsi oo degdeg ah oo bilaash ah,
  - turjumaan iyo tafsiiirinta
  - muddada milicsiga,
  - bixinta lacag la 'aan ah ee talooyinka sharciga ama kuwa kale,
- ilaalinta booliska marka loo baahdo,
- ka ilaalinta masaafurinta,
- hoyga guriga gobolka, haddii loo arko in loo baahdo,
- loogu talagalay dadka da'da yar, helitaanka waxbarashada,
- xaq u lahaanshaha dalabka ilaalinta caalamiga ah.

- Waa maxay xuquuqda aan leeyahay ka dib aqoonsigayga dhibbanaha ka ganacsiga dadka?

Haddii booliisku kuu aqoonsaday dhibbanaha ka ganacsiga dadka, iyadoon loo eegin jinsiyadaha, iyadoon loo eegin haddii aad haysato dukumiintiyada aqoonsigaaga ama aadan haysan, iyo iyadoon loo eegin ilaha maaliyadeed, markaa waxaad xaq u leedahay dib u soo celintaada jireed, maskaxeed iyo bulsho.

Adeegyada Daryeelka Bulshada waxay isku dubaridi doonaan ficillada dhammaan Adeegyada Kartida leh iyo Ururada aan Dawliga ahayn si ay kuu siiyaan taageero iyo caawimaad la-talin arrimaha kala duwan ee laga yaabo inaad la kulanto.

Maaddaama aad tahay dhibane loo aqoonsaday ka ganacsiga dadka, waxaad heli kartaa daryeel caafimaad oo lacag la'aan ah iyo taageero nafsaani ah, iyo sidoo kale helitaanka barnaamijyada waxbarashada iyo tababarka xirfadeed, oo loogu talagalay dib u soo celintaada xirfadeed iyo tan bulsho.

Adeegyada sooshalka ayaa ku wehelin kara kulamada ugu horeeya ee aad la yeelato adeegyadaas, si aad u ogaato goobaha, habraaca iyo saraakiisha adeegyadaas ee aad la shaqeyn doontid.

Waxaa sidoo kale lagugu hagi doonaa sida loo soo gudbiyo codsiga kaalmada maaliyadeed, taas oo ah gunno ku saleysan Dakhliga Ugu Yar ee Dammaanadda (GMI), waxaana lagu siin doonaa kaalmada dhaqaale si loo daboolo baahidaada aasaasiga ah ilaa codsigaaga kaalmada GMI la baaro.

Ugu danbayn, waxay kaa caawin doonaan inaad hesho meel aamin ah oo aad ku badbaado.

- Maxaa dhici doona haddii aan la ii aqoonsan dhibbanaha ka ganacsiga dadka ama haddii aanan rabin in aan la shaqeeyo mas'uuliyiinta dacwad oogayaasha ah?

Booliiska si ay u go'aamiyaan haddii aad tahay dhibane ka ganacsiga dadka oo ay ku siiyaan ilaalinta lagama maarmaanka ah, waxaa muhiim ah inaad la shaqeeyo hay'adaha si aad u siiso macluumaadka loo baahan yahay. Haddii kale, qofna ma ogaan doono inaad tahay dhibane.

Haddii ugu dambeyntii aan lagu aqoonsan inaad tahay dhibane ka ganacsada dadka, markaa waa inaad ogaataa in:

- haddii aad si sharci ah u timid Qubrus oo joogitaankaaga halkan uu yahay mid sharci ah, xaaladda deganaanshahaaga ee hadda jirta ayaa sii wadi doonta codsigaaga (haddii aadan sameyn dembi keenaya ka noqoshada ogolaanshahaaga deganaanshaha);
- haddii aad codsatay ilaalin caalami ah oo codsigaaga ay baaraan Adeegga Awoodda leh, waxaad sii wadi doontaa inaad xaq u leedahay inaad sii joogto ilaa habka la dhammeeyo;
- haddii aad horey u haysatay xaaladda badbaadada caalamiga ah, waxaad sii wadaysaa inaad ku raaxaysato xuquuqda ay xaaladdaas ku siineyso;
- haddii aadan si sharci ah u imaan Qubrus ama haddii joogitaankaagu sharci darro yahay, markaa geeddi-socodkaaga masaafurinta ayaa sii socon doona. Sidoo kale, magacaaga waxaa lagu dari doonaa liiska shakhsiyaadka aan la rabin mana awoodi doontid inaad ku laabato Qubrus dhowr sano;
- iyadoo lagu saleynayo xaaladaada gaarka ah, waxaa la go'aaminayaa in ay jiraan sababo kale oo muhiim ah oo ku sahlaya in la baaro suurtagalnimada in lagu siiyo ogolaanshaha joogitaanka ku meel gaarka ah sababo bani'aadanimo ama sababo kale oo muhiim ah awgood.

P.I.O. 119/2024-1000-Somali

ISBN 978-9963-50-670-5

Published by the Press and Information Office

Printed by the Government Printing Office